

P A R T I J V A N D E A R B E I D
Tesselschadestraat 31 - Amsterdam-W.
telefoon 020 - 387731
=====

Rede van de heer Den Uyl tot besluit van het Congres van
de Partij van de Arbeid, uitgesproken op zaterdag 6 februari 1971.

Partijgenoten,

Fijn dat u na deze dagen nog even wilt luisteren.
De kranten van de laatste dagen liepen over van verbazing over D'66. Hoe kan zo'n jonge frisse partij zich nou binden aan zo'n oude partij als de Partij van de Arbeid.
Een oude heer vergrijpt zich aan een blanke maagd en typerend voor het zedenverval van deze tijd; die maagd valt slechts schijnbaar tegenstribbelend in de armen van de nieuwe vriend.
Partijgenoten, ik zet deze beeldspraak niet voort want ik vrees dat, nu de aandacht toch al is verslapt, de aandacht van sommigen anders teveel zou worden afgeleid.
De werkelijkheid: PvdA - D'66 is anders.
Ik schreef eerder: Nieuw Links en D'66 ontstonden vrijwel op hetzelfde tijdstip en goeddeels gedreven door dezelfde motieven. De politiek was in de ogen van grote groepen jongeren tot bureaucratisch gezag verworpen.
De politieke partijen hadden de vrijheid regeringscombinaties tot stand te brengen op programma's die belangrijk afweken van de beloften die zij aan de kiezers hebben gedaan.
Daarom moeten de partijen zich vóór de verkiezingen uitspreken met wie zij willen regeren. Daarom medezeggenschap op alle niveau's. Daarom de burgemeesters niet benoemen, maar verkiezen.
Congres, ik hoor u denken: daar heb je hem weer, dat hebben we al zo vaak gehoord, maar ik heb een excuus.
Dit keer was de tekst die ik voorlas niet van mij. Ook niet van D'66, maar gehaald uit een klein geschriftje van september 1966 "Tien over rood". Met onder de auteurs een zekere André van der Louw.
En als de kranten zich verwonderd, zelfs geïrriteerd, afvragen hoe kan D'66 dat nu doen, dan zeg ik: de Partij van de Arbeid is op dit stuk in denken en doen vernieuwd. Het is de Partij van de Arbeid gelukt een brug te slaan naar een jongere generatie.
Ere wie ere toekomt. Ik aarzel dit niet op dit moment van mijn kant duidelijk uit te spreken.
Daarom congres, was de uitspraak dat de Partij van de Arbeid het overleg met D'66 gaat voortzetten geen concessie.
Daarom was uw aanvaarding van dat deel van ons verkiezingsprogramma, dat handelt over staatkundige vernieuwing, geen verloochening van eigen beginselen, maar de uiting van een nieuw verworven inzicht.
Hoe groot de verschillen over de concrete uitwerking ook moge zijn, de kern is dat u onze democratie opnieuw inhoud en vaart wilt geven en daarom was de enige, maar dan ook de onwrikbare voorwaarde ter vervanging van de KVP-resolutie het confessionele:

bindt u vóór de verkiezingen.

Dát is onze toetssteen, en het is opvallend, dat in eerste reacties van de confessionele leiders niemand over die ene voorwaarde heeft gerept.

Biesheuvel niet en Veringa niet en Ulink niet en daar heb ik wel een beetje begrip voor, om met een bekende regeringswoordvoerder te spreken.

Want nog niet zo lang geleden was er een commissie duidelijkheid van de KVP en die zei: afspraken vooraf en toen kwam er een commissie duidelijkheid van de 18 en die zei: afspraken vooraf en toen ging het sprookje verder en toen kwam er een stuurgroep van de 18 en die zei: ho, ho, dat gaat zo maar niet, en toen kwam het urgentieprogramma van de KVP en de CHU en de AR en daarin ontbraken de bindende afspraken vooraf. Er kwam iets heel ingewikkelds, zo van: misschien wel een keus, misschien geen keus, misschien wel een voorkeur, misschien geen voorkeur, het was toen allemaal even helder als op een windstille dag in de Waterweg, een gevaar voor de politieke volksgezondheid. Nee partijgenoten, de reacties van de woordvoerders van de confessionele partijen op ons besluit, die richtten zich op onze uitspraak dat het beleid van het kabinet De Jong ten zeerste moet worden veroordeeld en dat een komende regering een wezenlijk ander beleid moet voeren.

De heren doen alsof dat groot nieuws is, na vier jaar oppositie beleid.

Had men anders verwacht van de Partij van de Arbeid?

Zij hebben, zijzelf, de confessionele partijen voorop, meneer Biesheuvel voorop, anderhalf jaar geleden gezegd: alles overwegende: het kabinet De Jong mag geen inzet zijn van de verkiezingen. U hoort, zo trots zijn ze er nu ook weer niet op. Goed, goed, het kabinet De Jong geen inzet van de verkiezingen, maar dan moeten de confessionele partijen daarvan ook de consequenties trekken. Dát zou geloofwaardig zijn.

Congres, we hebben gisteren waarachtig geen geringe beslissing genomen.

Wij vragen aan de partijen, die wij een gezamenlijk programma van de Partij van de Arbeid, D'66 en PPR, gaan voorleggen, de aandacht niet af te leiden van de hoofdzaak en dat is:

zijn zij bereid tot een wezenlijk ander beleid na de verkiezingen en zijn zij bereid erover vóór de verkiezingen met ons duidelijke afspraken te maken. Daar gaat het om.

Want congres, er zijn grote groepen in ons volk die ons vragen, die recht hebben op een ander beleid, een beleid dat wél ernst maakt met al die punten waarop het huidige kabinet faalde, punten die wij motie na motie in voorstel na voorstel aan de orde hebben gesteld: inflatie, de woningbouw, het minimumloon, de hulp aan het Noorden, controle op economische macht, het leefmilieu, de bejaarden en de bijstandtrekkers, staatkundige vernieuwing. Dacht men nu echt dat men al die zaken zou inslikken, dat we daar vandaag een streep anders over denken dan gisteren? Wij vragen om een ander beleid en pg. als wij dat kunnen overbrengen, als wij vanuit onze sterke overtuiging dat kunnen

overbrengen aan de kiezers dan komt er een regering met de Partij van de Arbeid. Dan zouden wij het aantal gebouwde huizen niet met 10.000 laten zakken, zoals de afgelopen vier jaar is gebeurd, maar met 20.000 laten stijgen.

Dan zouden wij zorgen dat er voldoende bouwvakkers zijn door de angst voor werkloosheid door planning in het bouwvak voorgoed weg te nemen.

Dan zouden wij zorgen dat er voldoende bouwrijpe grond was door de gemeente financiën te verruimen en door meer grond sneller en goedkoper in gemeenschapshanden te brengen, dan zouden, maar congres waarom zouden, dan zullen wij de financiering voor de huizen veilig stellen door de bezuiniging op woningwetwoningen ongedaan te maken en de grote beleggers te dwingen meer in de woningbouw te steken, dan zullen we voorkomen dat de daklozen ook politiek dakloos worden en hun vertrouwen verliezen in een samenleving die alles in overvloedige hoeveelheden produceert, maar 25 jaar na de oorlog geen eind kan maken aan de woningnood.

Dan zullen wij in vier jaar geen sociaal paradijs kunnen scheppen, maar de mensen met de laagste inkomens, die zullen er met zekerheid op kunnen rekenen dat hun positie voelbaar wordt verbeterd. Dan zullen we zorgen dat het minimumloon in die tijd sneller stijgt dan de gemiddelde lonen, dat het op jongere leeftijd ingaat. Dan zullen wij ervoor zorgen dat invaliden en de gehandicapten en bejaarden een extra stuk van de groeiende welvaart krijgen.

Partijgenoten, wij zullen niet aarzelen om offers te vragen om de maatregelen te betalen die wij nodig hebben. Wij geloven niet in fabeltjes, ook niet in het fabeltje dat belastingverlaging wel zou kunnen, wie het ook vertelt.

Wij zullen de mensen opzoeken en steunen in de strijd waarvoor zij staan, voor verbetering van hun bestaansomstandigheden.

Wij zullen strijden tegen onredelijke huurverhogingen.

Op 1 april gaan de huren met 7% omhoog.

Uitgezocht verkiezingspresentje van het kabinet De Jong aan de Partij van de Arbeid.

Het spijt mij maar wij zullen toch nee zeggen.

Wij zullen waar die huurverhogingen onredelijk zijn, overal in het land de mensen tegemoet komen om hun hulp en steun te geven in hun praktische strijd, samen met de mensen werken, hen opzoeken daar waar zij in de verdrukking zitten, kennis nemen, meelevens daar waar zij in nood zijn.

Om wat meer recht, wat meer gelijkheid te scheppen in dit land. We hebben, congres, de moed gehad om onze uitgangsstellingen opnieuw te formuleren. Wij zijn niet overmoedig, we gaan hard aan het werk, we gaan overeenstemming tot stand brengen met PPR en D'66. Als dat lukt de proef op de som nemen, op weg naar ons buitengewoon congres.

Wij zullen onze vrienden van de vakbeweging niet met rust laten. Het arbeidsveld voor de politieke partij ligt anders en wijder dan dat van de vakbeweging. Wij vragen van hen niet of zijn het van A tot Z eens zijn met ons program. Wij vragen van hen wel

duidelijk uit te spreken: wie en welke partij komt op voor de belangen van de werknemers en wie laat daarbij verstek gaan. Congres, u allen weet dat deze samenkomst van de Partij van de Arbeid door heel het land met grote spanning is tegemoet gezien. Dat ons voorspeld is dat dit een puinhoop zou worden. Het was het Congres van de zelfbeheersing en de politieke wijsheid en rijpheid.

Dit was het Congres van een partij die verantwoordelijkheid durft te nemen en te dragen, van de Partij die bereid is samen met andere waar te maken wat ze zegt.

Dat legt verplichtingen op. Dat is een uitdaging aan u.

Vanuit dit congres, partijgenoten, ga de roep door het land samen met gelijkgezinden: de socialisten in de regering.

Amsterdam, 12 maart 1971

type/M